

Nr 1-2/2011

MEDBORGARRÄTT

Medlemstidning för Medborgarrättsrörelsen ♦ Årgång 34

Välkommen till årsstämma 10 maj

Se baksidan

**Strandskydd kränker
mänskliga
rättigheterna**

sid: 2-13

Ledare:

Fastighetsägare är också människor

Det finns tydliga tendenser på att den som äger en bit mark, en tomt, förlorar makten över sin egendom.

Som framgår i detta temanummer används strandskyddet alltmer restriktivt.

Alf Svensson kan få fängelse därför att han ställer ut trädgårdsmöbler på sin egen tomt. När han klipper gräs anses det vara "smyggprivatisering" (se mer på sidan 8).

Regeringen säger sig vilja lätta på strandskyddet, men allt talar för att praxis går i motsatt riktning.

För det första upphävs kommunala undantag från strandskydd eftersom länsstyrelserna infiltrerats av miljöaktivister som tolkar lagarna striktare än politikerna avsett.

För det andra borde det inte vara upp till kommunerna att avgöra hur fastighetsägare använder sin mark. Regeringen urholkar äganderätten genom att inte flytta tillbaka beslutanderätten till fastighetsägarna.

Medborgarrättsrörelsen är en av få röster som ser till äganderätten, och vill ge medborgarna makten över sin egendom. Nätverket Rätt Strand-

skydd är en ny del av Medborgarrättsrörelsen. Och detta nätverk är mycket aktivt. Vi hoppas detta ska utvecklas på ett sådant sätt att det får inflytande i debatten.

Ur vårt perspektiv har också fastighetsägare mänskliga rättigheter. De ska kunna använda sin egendom efter eget gottfinnande. Genom historien har den enskilda äganderätten visat sig vara det mest effektiva sättet att förvalta naturens tillgångar. Den som äger har alla skäl att vårda och förvalta egendomen så att den inte förlorar sitt värde.

När det finns allmänna intressen ska inskränkningar kunna ske, men då skall flera strikta villkor för ingrepp uppfyllas. Ingreppet i förfoganderätten ska vara nödvändig för att uppnå det allmänna intresset, som dessutom måste vara av stor angelägenhet.

I de fall där kraven för ingrepp uppfyllts ska det allmänna kompensera ägaren för den begränsning av förfoganderätten som beslutet innebär.

Det gäller alltifrån expropriering för vägbyggen till värnandet av sällsynt fauna.

Strandskyddet är också en avgränsad principfråga som är konkret. Vi söker flera sådana frågor som MRR kan arbeta med, för att lyfta de viktiga aspekterna om de enskilda medborgarnas rätt.

Vi kommer efter årsstämman att ha ännu bättre möjligheter att få genomslag för sådana frågor.

Det är med stor glädje jag tagit del av valberedningens förslag till ledamöter i styrelsen.

Både före europaparlamentarikern Nils Lundgren och näringslivskonsulten Jan Herin har visat att de är orädda debattörer som med skärpa kan lägga fram sina ståndpunkter.

Juridisk och filosofisk diskussion av det slag som Medborgarrättsrörelsen arbetar med är särskilt svåra att få genomslag för i svensk samhällsde-

batt. Det blir lätt abstrakta samtal som många har svårt att följa.

Vi behöver bli både mer konkreta och tydliga, utan att tappa skärpan i vårt budskap.

Vi behöver också finna nya intäkter för att kunna genomföra våra höga ambitioner. Också det borde kunna underlättas med hjälp av de nya och namnkunniga styrelseledamöterna.

Jag hoppas också att fler medlemmar vill medverka i arbetet. Låt årsstämman den 10 maj bli en avstamp för en mer intensiv debatt till förmån för medborgarnas rätt. ♦

Dick Erixon
ordförande

Redaktionsruta

Redaktör och ansvarig utgivare:
Dick Erixon

Detta nummer trycktes i mars 2011.

Tidningen utkommer med fyra nummer per år

Tryckeri: Digitaltryck i Danderyd AB.

ISSN 0283-9555

MEDBORGARRÄTT är medlemstidning för Medborgarrättsrörelsen Friheten i Sverige, MRR. Utgivningen startade 1978.

Prenumeration: 100 kr/år

Lösnummer: 40 kr

Ur innehållet

TEMA: STRANDSKYDD

Ledare	2-3
M: Generellt strandskydd kan ifrågasättas	4-5
MP: Skarp strandskyddet	6
S: Lindra och skarp strandskyddet	7
En rättslös tillämpning	8-9
Reformera strandskyddet	10-11
Frontalkrockande lagverk	12-13
ANNAT	
Förtalsbrott med ekonomiska konsekvenser	14-15
Föreningsaktuell	5, 16

Riksdagsmotion 2010/11: MJ430

Det generella strandskyddet kan ifrågasättas

Marietta de Pourbaix-Lundin (M) från Haninge söder om Stockholm har som riksdagsledamot lämnat in en motion efter diskussion med Nätverket Rätt Strandskydd.

Hon föreslår i motionen att en utredning tillsätts för att se över utvecklingen av rättspraxis med anledning av den nya strandskyddslagen.

Så här motiverar hon sitt förslag:

Proportionalitetsprincipens tillämpning vad avser strandskydd

”Utgångspunkten för självbestämmande i en rättsstat är enskild äganderätt. Denna skyddas i den svenska regeringsformen och av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Denna konvention hindrar dock inte en stat från att inskränka äganderätten till viss egendom för det allmännas bästa. I denna avvägning tillämpas en proportionalitetsprincip som utgår ifrån att en inskränkning inte får vara större än vad som är nödvändigt för att nå syftet med inskränkningen. Bevisbördan på att

inskränkningen är proportionell ligger hos det allmänna.

Sverige har strandskydd för stränder till en längd av 400 000 kilometer, vilket motsvarar avståndet mellan jorden och månen.

Dessa stränder är skyddade från 100 meter upp till 300 meter, vilket innebär att inskränkningarna avser nära en tiondel av den svenska landytan eller ett

Marietta de Pourbaix-Lundin (M)

område större än hela Danmark.

Mot bakgrund av den enormt stora tillgången på stränder i Sverige måste det ifrågasättas om ett generellt strandskydd

över huvud taget kan anses vara proportionerligt.

Europakonventionens krav på proportionalitet tillgodoses inte fullt ut i varje enskilt fall.

Fastighetsägare hindras att nyttja sin egendom

Miljöbalkens regler kring det svenska strandskyddet är omdiskuterade. I enskilda fall finns det åtskilliga exempel på fastighetsägare som hindras att nyttja sin strandfastighet utan att det allmänna redovisat något rimligt skäl för inskränkningen.

En starkt bidragande anledning till detta är att strandskyddet är uppbyggt generellt. När en generell norm gäller medför det att den beslutande myndigheten inte behöver motivera sitt beslut. Det är i stor kontrast mot proportionalitetsprincipens utgångspunkt.

Lagändringen SFS 2010:902, som träder ikraft 2 maj 2011, ger länsstyrelser befogenhet att upphäva strandskyddet i ett område om det är uppenbart att området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften. Det är en positiv åtgärd, men förstärker även bilden av att Europakonventionens krav på proportionalitet inte fullt ut tillgodoses i varje enskilt fall. Bevisbördan på att inskränkningen är proportionell bör ligga hos det allmänna.

Se över reglerna

För att säkerställa att strandskyddet i enskilda fall till fullo är förenligt med Europakonventionens egendomsskydd och dess proportionalitetsprincip, är det viktigt att regeringen ser över den rättspraxis som följer av det nya regelverket.” ♦

Valberedningen:

Styrelsen förnyas

Inför årsstämman den 10 maj - dit alla medlemmar är välkomna (se baksidan) - föreslår valberedningen två spännande nyval.

Nils Lundgren

Den namnkunnige ekonomen och förre europaparlamentarikern Nils Lundgren föreslås som ny medlem i styrelsen.

Han har länge deltagit i den svenska samhällsdebatten, bland annat i rollen som chefekonom i PK-banken/Nordea. Som partiledare för Junilistan valdes han in i Europaparlamentet 2004-09.

Jan Herin

Valberedningen föreslår som ny ledamot näringslivskonsulten Jan Herin, som också är van att delta i en bredare samhällsdebatt. Han har bland annat varit chefekonom i Svenskt Näringsliv.

Omval

I övrigt föreslås omval av Margareta Hedelius, Mats Lönnerblad och Thomas Persson. Ordförande Dick Erixon och Staffan Åkerlund är valda 2010-2012. ♦

Anita Enflo
sammankallande

Riksdagsmotion 2010/11:T502

Skärp strandskyddet

I riksdagen lägger Miljöpartiet fram krav på att strandskyddet ska bli ännu hårdare mot fastighetsägarna. I spetsen för ytterligare utholkning av äganderätten går Maria Wetterstrand (MP) m fl.

I en partimotion skriver hon:

”Många svenska städer har redan idag unika möjligheter med grönska inpå knuten. Samtidigt finns ett stort tryck på nyexploatering i våra städer och den pågående trenden är att den bostadsnära naturen minskar. Det finns också ett starkt exploateringstryck på stränder i många tätorter och städer, vilket leder till att allmänhetens tillgång till badplatser, strandpromenader och fritt vatten minskar.

Regeringens uppluckring av strandskyddet har varit ett steg i fel riktning.

/—/

Regeringen har genomfört en uppluckring av strandskyddet, bland annat genom att överlåta ansvaret för dess tillämpning på kommunerna.

De har ett stort exploateringsintresse, vilket innebär att antalet dispenser riskerar att öka. Följden blir alltför stränder och strandpromenader som

är onåbara för stadens invånare.

I skenet av klimatförändringarna har behovet av ett stärkt strandskydd också blivit större. Bebyggelse i strandnära lägen kan på sikt riskera att svämmas över i takt med stigande vattenstånd.

Maria Wetterstrand (MP)

”Vi vill stärka strandskyddet och säkra medborgarnas rätt till oexploaterade stränder.”

Vi anser därför att regeringen bör återkomma med förslag till riksdagen om att stärka strandskyddet, som ett led i att skapa en hållbar stadsutveckling och att säkra medborgarnas rätt till oexploaterade stränder.” ♦

Glöm inte
stämman tisdagen
den 10 maj!

Riksdagsmotion 2010/11: MJ324

Lindra strandskyddet på landsbygden, skärp det i storstadsområden

Medan flera moderata ledamöter motionerar om olika förslag på att lindra strandskyddet, vill oppositionen i olika grad skärpa reglerna. Vissa vill dock göra både ock. Här är ett exempel på hur det kan låta i riksdagens motionsflod.

Riksdagen behandlar flera motioner om strandskyddet. Carin Runeson (S) och Kurt Kvarnström (S) vill lindra lagen i Dalarna, där de bor, men skärpa strandskyddet i Stockholmsregionen. I motionen skriver de:

”De nya flexibla strandskyddsbestämmelserna innebär – enligt regeringen – att det ska bli lättare att få bygga vid stränder i landsbygdsområden med god tillgång till stränder för att därigenom främja landsbygdsutveckling. Det ska ske genom ökat lokalt och regionalt inflytande. Kommunerna får huvudansvaret för att pröva frågor om att upphäva eller ge dispens från strandskyddet.

Vi välkomnar en sådan utveckling. Befolkningsutvecklingen i vissa delar av Dalarna och andra glesbygdsregioner

har varit och är Carin Runeson (S) ett stort problem. Därför skapas möjligheten att erbjuda ett strandnära boende i glesbygd incitament för en välbehövlig inflyttning. /—/

Urholka inte strandskyddet

Vi anser att regeringens förnyade och flexibla strandskyddsbestämmelser öppnar för risken att det blir lättare att exploatera stränder i hela landet genom en överdrivet frikostig dispensgivning. Riksdagsmajoritetens beslut innebär att man inte möter dagens problem i orter och regioner med högt exploateringsstryck. I dessa områden bör strandskyddet snarare stärkas i stället för att urholkas.” ♦

Debatt:

En rättslös tillämpning

Europakonventionen bygger på insikten att en civilisation förutsätter att äganderätten erkänns och att det finns institutioner som skyddar den. Äganderätten är således en grundläggande mänsklig rättighet, skriver Dick Erixon, Bengt Holmgren och Sture Åström.

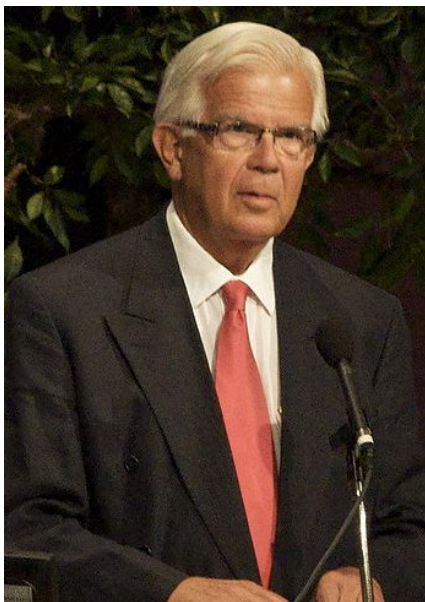
Trelleborgs kommun hotar med böter och fängelse för Alf Svensson, f d partiledare och numera Europaparlamentariker, om han klipper gräset och placerar solstolar för nära vattnet på sin egen tomt i Smygehamn. Den har han ägt sedan 60-talet och alltid gjort så. Ingen levande människa har klagat på hans skötsel av tomten eller stranden. Dit har allmänheten haft tillträde utan hinder.

Strandskyddslagen som motiv

Kommunen anför strandskyddslagen, som säger att inom 100 meter från stranden får man inte uppföra byggnader eller på annat sätt hindra allmänhetens tillträde till stranden och inte heller försämla villkoren för växter eller djur.

Sverige ratificerade Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, MR, redan 1952, men sölade med dess införlivande i våra lagar tills 1995. Då blev den överordnad svensk lag.

Sölandet har uppenbarligen berott på dess skydd för äganderätten, en

Alf Svensson hotas med fängelse därför att han placerat trädgårdsmöbler på sin egen tomt.

rätt som många socialister inte vill erkänna.

Konventionen är byggd på insikten att en förutsättning för civilisationen är att äganderätten erkänns och att det

finns institutioner som skyddar den. Äganderätten är således en grundläggande mänsklig rättighet.

Strandskyddet strider mot Europakonventionen

Konventionen behandlar även samhällets överordnade intresse att i olika fall begränsa ägarens förfogande över sin egendom.

För sådana åtgärder gäller tre strikta villkor:

- Åtgärden skall vara ändamålsenlig.

- Den skall var nödvändig, d v s andra alternativ finns inte.

- Dess fördel för det allmänna skall vara proportionerlig med ägarens skada.

Dessutom skall ekonomisk gottgörelse lämnas vid allvarliga intrång.

Det står lysande klart att kommunens krav inte uppfyller något av dessa villkor!

Inget blir bättre vare sig för människor eller djur om Alf Svensson slutar klippa gräset. Här vill vi understryka att människan och dess odlingar är naturliga delar av naturen. Kraven är absolut inte nödvändiga. Stranden är tillgänglig.

All proportion saknas, om man tvingar ägaren att avstå från att nyttja sin mark så som han gjort i ett halvt sekel.

I ett normalt land skulle kommunens tjänstemän bötfällas för tjänstefel. Men ansvaret ligger högre upp – i riksdagen. Det senaste utförandet av strandskyddslagen och föreskrifterna för

dess tillämpning tar ingen hänsyn till konventionen.

Inom myndigheter och politik har man accepterat att miljöaktivister infiltrerat handläggningen av frågor avseende allemansrätt och strandskydd. De har utvecklat ett så

snedvridet synsätt att de kallar Alf Svenssons gräsklippning på sin egen ägandes tomt för smygprivatisering. Det begreppet avslöjar att de utgår från att marken egentligen är konfiskerad. Något som är totalt rättsvidrigt enligt Europakonventionen. ♦

Dick Erixon
Bengt Holmgren
Sture Åström

Artikeln införd i bl a
Nya Wermlands-Tidningen,
Kristianstadsbladet, Dalarnas Tidningar och
Trelleborgs Allehanda i februari 2011

”De har utvecklat ett så snedvridet synsätt att de kallar Alf Svenssons gräsklippning på sin egen ägandes tomt för smygprivatisering.”

Debatt:

Reformera strandskyddet

Naturvårdsverket och Boverket har tagit fram en handbok i strandskyddsfrågor. Inte med ett enda ord tillvaratar handboken på dess 121 sidor fastighetsägarnas intresse av att disponera sin egen mark.

Strandskyddslagen har förändrats i olika steg med början den 1 juli 200. Innan förändringarna trädde i kraft trodde många att strandskyddet skulle liberaliseras och ge fastighetsägare med strandtomt större möjligheter att disponera och utveckla sina fastigheter men det blev precis tvärtom.

Naturvårdsverket och Boverket har fått i uppdrag av regeringen att vägleda kommunerna och länsstyrelsernas personal i arbetet med strandskyddsfrågor. Således har handboken "Strandskydd—en vägledning för planering och prövning" distribuerats till de aktuella myndigheterna.

Handboken med anvisningar rymmer 121 sidor, inte ett enda ord i handboken tillvaratar fastighetsägarnas intressen av att disponera sin egen mark.

Här kan man med fog påstå att regeringen har satt bocken till trädgårdsmästare.

Någon form av representation från fastighetsägarnas organisationer borde rimligtvis ha erbjudits möjlighet att delta i arbetet med att ta fram anvis-

ningar för handboken. Vi lever ju trots allt i en rättsstat där alla parter ska beredas utrymme för att framföra sina åsikter.

Fastighetsägarna förbjuds använda sin egendom

Anvisningarna i handboken kommer att drabba alla fastighetsägare negativt inom strandskyddat område.

Här följer några exempel.

Som fastighetsägare får du tåla att det är fritt fram för folk att vistas 10 meter från ditt bostadshus.

Det är också fritt fram att befinna sig intill eller på din brygga, bastu, sjöbod, båthus eller annan komplementbyggnad.

Du får inte göra någon åtgärd som har en avhållande effekt mot det rörliga friluftslivet som till exempel att sätta i ett större fönster eller bygga någon form av veranda.

Att lägga i en boj vid egen strand är otillåtet och betraktas också som avhållande för friluftslivet.

Är ditt bostadshus beläget längre

bort från stranden än cirka 40 meter måste du lämna en fri passage vid stranden. Märk väl att myndigheterna bestämmer storleken på din tomt där du kan hävda din hemfridsrätt.

Det här är bara några exempel på integritetsövergrepp grundat på maktmissbruk med stöd av strandskyddslagen.

Dagens möjligheter för att få bygglov för uppförande av komplementbyggnader kommer även att begränsas. De nuvarande reglerna gäller till och med 31 december 2014 och därefter får komplementbyggnader enbart uppföras inom 15 meter från huvudbyggnaden och avståndet ska vara minst 25 meter till stranden.

Varje vecka har tidningen Skärgården en helsida med annonser från lokala företag som har sin verksamhet i skärgården. Det behövs nya friska tag för att stödja dessa lokala företag att skapa nya jobb och få ännu fler företag att etablera sig i regionen med jobbinriktning på skärgården.

Behovet är stort i skärgården av främst byggjobb. Bodar, bryggor, bostadshus och övriga byggnader behöver rustas upp och nya byggnader behöver uppföras. Den nu gällande

strandskyddslagen begränsar kraftfullt den utvecklingsmöjligheten.

Strandskyddslagen behöver reformeras, reglerna måste ta mer hänsyn till äganderätten och fastighetsägarnas behov.

”Du får inte göra någon åtgärd som har en avhållande effekt på det rörliga friluftslivet, som att sätta in ett större fönster eller bygga veranda.”

De nya reglerna har delvis gått för långt och balanserar i vissa stycken på fjantet och larvighetens nivå. Stränder är ingen bristvara i Sverige—och den behöver och blir över till olika grupper och intressen.

För att reformera strandskyddslagen behövs stöd. LRF och SIKO är två förslag på organisationer som borde ha ett klart uttalat intresse av att stödja fastighetsägarna i den här angelägna frågan.

Avslutningsvis vill jag framhålla vikten av att slå vakt om det rörliga friluftslivet, båtlivet, allemansrätten och förmänen att kunna vistas i skärgårdarna till lands och till sjöss för alla medborgare. ♦

Janerik Nyström

*Ur tidningen Skärgården
17 februari 2011*

Debatt:

Frontalkrockande lagverk

Europakonventionen frontalkrockar med lagverken om allemansrätt och strandskydd. Effekten ser vi på exempelvis Gotland. Marken betraktas som att den redan är konfiskerad, såväl av miljöaktivister som länsstyrelsen.

Decennier av socialdemokratisk hegemoni har lämnat både goda och dåliga element i samhällsbygget. Inom partiet har många lagt tonvikten av prefixet "social-" på skapande av social trygghet, medan andra sett det som "socialism", där äganderätten betraktats som "otidsenlig".

Inför omarbetningen av grundlagen 1974 yttrade justitieministern Lennart Geijer (s): "Att den i nu gällande regeringsform (från 1809) ännu formellt kvarstående maktodelningsprincipen därmed försvinner, ser jag som en betydande vinning och ett väsentligt inslag i reformen."

Majoritetens diktatur

Domstolarna kunde inte längre anföra grundlagen mot nya lagars övergrepp mot enskilda. En politisk majoritet skulle inte hindras av juridikens skydd för minoriteter. Vår gamla princip: "Land skall med lag byggas" ersattes av majoritetens diktatur. Socialisterna i partiet släpptes lösa och drev urholkningen av äganderätten ända till löntagarfonderna.

En bättre version av grundlagen har trätt i kraft detta år, men rättssystemet har ännu inte tagit till sig dess möjligheter att försvara medborgaren.

Rättslöshet satt i system

Vi har fått stora områden av rättslöshet. Mest typiska är allemansrätten och strandskyddet. Den förra bluffades igenom med falska påståenden om dess basering på urgamla sedvänjor (se Gunnar Wiktorssons läsvärda bok "Den grundlagsskyddade myten")

Allemansrätten skrevs in i grundlagen 1974, men har inte fått några preciseringar i lagar som drar gränser mellan olika intressen, det som lagar är till för. Istället gäller oförutsebara utslag från domstolar i enskilda fall.

Skolexemplet på Gotland

Sedan motiven för strandskyddet år 1999 utvidgats från "friluftslivets tillgång till stränderna" till att också omfatta "skydd för strandzonens växt- och djurliv", har regeringen uppdragit åt länsstyrelserna att se över de lokala reglerna.

På Gotland har man ambitiöst gått igång med den sydligaste halvön: Storsudret, där Hoburgen drar många turister. Den intresserade bör studera länsstyrelsens förslag, som nås genom att googla på: "översyn + Storsudret".

Strandskydd 300 m från strand

Halvön Storsundet är drygt två mil lång, en mil bred och har en hals som är mellan två och tre km bred. Där föreslås strandskyddet utvidgat från dagens 100 m till 300 m räknat från strandlinjen över såväl hav som land.

Dessutom lägger man ut naturreservat, områden för skydd av landskapsbilden, för djurskydd, för våtmarker och områden som har riksintresse för naturvården, samt för programmet Natura 2000, m.m. Mer än halva arealen omfattas.

Socialismen har växt fast i myndigheternas väggar så starkt att den tidigare i näringslivet verksamme, nye landshövdingen, Cecilia Schelin Seidegård, i en krönika nyligen skrev:

"Strandskyddet har inte heller någon som helst påverkan på nuvarande markanvändning. . . Jag tror att den större delen av gotlänningarna och för den delen också många besökare, är tack samma för att våra vackra strandmarker inte har exploaterats och privatiserats genom åren."

Hennes aningslöshet är skrämmande men typisk. Om påverkan är noll, varför behövs reglerna då? Ännu värre är att hon tagit till sig miljöaktivisternas

betraktelse av marken som redan konfiskerad: Den har inte "privatiserats", fast den varit privatägd i sekler.

Bönder som museiföremål?

Ingenstans betraktas inskränkningar-
nas verkan för markägarna. Dessa kan inte bli kvar som museiföremål och driva jordbruk som förr. Ekonomin kräver att de kan slå samman små åkrar genom att riva stenmurar och täcka diken. De behöver investera både i sådana markarbeten och i byggnader och maskiner. Kapital därtill får de genom att sälja tomter, vilket förslaget skall hindra.

Förslaget är rättsvidrigt enligt Europakonventionen (se artikeln om Alf Svensson på sid 8). Varje inskränkning av äganderätten skall vara nödvändig och proportionerlig samt ersättas ekonomiskt om den är betydande. För ett "riksintresse" skall givetvis rikets nio miljoner invånare bära kostnaden, inte några enstaka markägare.

Den överordnade Europakonventionen frontalkrockar med lagverken om allemansrätt och strandskydd. Den har ett starkt skydd för äganderätten, eftersom denna är en hörnpelare i civilisationen.

Krocken är en monumental skandal och en skam för Sverige. ♦

Sture Åström
styrelseledamot 2007-10

Debatt:

Förtalsbrott med ekonomiska konsekvenser

I de flesta europeiska länder har de personer som utsatts för ekonomiskt förtal möjlighet att få sin sak prövad redan i första rättsinstans. Ekonomiskt förtal är en rättsfigur som de svenska domstolarna däremot inte ägnat så mycket tid åt i Sverige under de senaste 40 åren.

Enligt 20 kapitlet 5 § rättegångsbalken, må förtalsbrott angivas till åtal hos åklagare eller polismyndighet. Det gäller såväl grova menader i form av osanna partsutsagor som ekonomiskt förtal. Enligt Högsta domstolens senare års praxis, kan inte resning i sådana mål beviljas, förrän menederna styrkts genom behandling i brottsmål.

Eftersom svensk polis och åklagare – skulle få sina arbetsdagar fyllda med denna typ av brottsutredningar – brukar dessa mycket allvarliga brott med stora sociala och ekonomiska konsekvenser för alla dem som drabbas, som sker i mycket stor omfattning både i och utanför våra domstolar i Sverige, inte leda till annat än att brotten inte åtgärdas.

Polis, åklagare och domstolar avstår helt enkelt från att utreda de flesta stora förtalsbrott som begås, och som medför stora ekonomiska förluster för de som drabbas.

Om de förtalsbrott som begås i vårt land har jag bland annat skrivit i mina

senaste böcker som också innefattar frågor om ekonomiskt förtal. Den senaste med titeln: "Pyramidspel" (2009) I dessa böcker berättar jag bland annat om bankernas olagliga förtalsregister .

Men det är inte bara genom bankernas register som bankkunderna förtalas. Det sker också genom bankernas egen upplysningscentral UC. Den information som jag tagit del av visar hur UC förtalar fysiska och juridiska personer som förekommer i UC:s register.

Hur bankernas olagliga register sprids med hjälp av "sladder" med och hemlig information har även journalisterna Ingrid Carlberg och Ewa Stenberg på Dagens Nyheter tidigare skrivit om i några uppmärksamade artiklar – utan att det har blivit några som helst juridiska eller ekonomiska påföljder för de ansvariga handläggarna – av dessa olagliga förtalsregister.

Ekonomiskt förtal är en rättsfigur som domstolarna inte heller ägnat så mycket tid åt i Sverige under de senaste 40 åren.

Men vårt land har under det senaste decenniet kommit att alltmer vävas in i den europeiska rättsgemenskapen. En mängd europeiska regler har därför blivit en del av det svenska rättssystemet.

Förtal ägnat att skada näringsutövare

I min tidigare anmälan till Europaparlamentets talman har talmannen dessutom fördömt denna form av förtal som de svenska bankernas förtalsregister utgör. Därför vill jag klargöra skillnaden mellan vanlig "ärekränkning", det vill säga angrepp mot hedern, och ekonomiskt förtal:

Det sistnämnda brukar i doktrin definieras som förtal av fysisk eller juridisk person, som är ägnat att skada denna i utövningen av yrke eller näring eller på annat sätt i ekonomiskt hänseende. Så som skett i många av de fall av *bankernas olagliga svarta listor*, som sprids mellan storbankerna, försäkringsbolag, utvalda personer inom domstolsväsendet, polis och åklagare och hos andra myndigheter. I de register som jag tagit del av blandas det friskt mellan helt oskyldiga personer och dömda kriminella och våldsverkare.

I de flesta europeiska länder har de personer som utsatts för *ekonomiskt förtal* möjlighet att få sin sak prövad redan i första rättsinstans. Europarådet genomförde under 2005 en utredning om förtal bland sina 47 medlemsländer. Av utredningen framgår att Sverige är ensamt om att skilja på förtal mellan privatpersoner och juridiska personer.

Brottsbalken bjuder på en bestämmelse som kan erbjuda företagare skydd mot ekonomiskt förtal, nämligen skadegörel-

sebestämmelsen i 12 kapitlet.

Vid spridning av illasinnade uppgifter skadas ju företagarnas egendom, eller rättare sagt deras utkomstmöjligheter.

Den gällande förtalsregeln i 5 kap 1 § första stycket BRB lyder som följer: Den som utpekar någon som brottsling eller klandervärd i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för missaktning, dömes för förtal och böter.

Brottet fullbordat när falska uppgifter spridits

För att denna förtalsregel skall vara tillämplig, bör först konstateras att det förutsätts att en uppgift skall lämnas och att det sker till någon annan än den beskyllde. Brottet anses fullbordat så snart uppgiften kommit till tredje mans kännedom. Uppgiften skall vidare vara av nedläggande beskaffenhet. Det skall vara fråga om en uppgift i sak och inte bara ett värdeomdöme.

Det är sådana uppgifter som sprids via bankernas olagliga register i kombination med osanna partsinlagor i våra domstolar, som är förödande för alla oskyldiga som drabbas. Min fråga är varför svenska domstolar eller åklagarmyndigheten inte agerar i dessa fall för att straffa de skyldiga och deras medhjälpare, som gör sig skyldiga till dessa grova förtalsbrott? ♦

Mats Lönnerblad
vice ordförande

Avsändare:
Medborgarrättsrörelsen
Box 21135
100 31 Stockholm
info@mrr.se

Besök oss på: www.mrr.se
Blogg: medborgarratt.wordpress.com

Bli medlem nu! Betala 175 kr till **pg 19 69 92-2**.
(Glöm inte skriva ditt namn och adress)

Föreningsnytt:

Kallelse till stämman 10 maj

Styrelsen för Medborgarrättsrörelsen kallar härmed till ordinarie stämman i Stockholm tisdagen den 10 maj 2011, kl 19.

Stämman hålles i Berns salonger, Spegelsalen, Berzelii park i Stockholm (när Norrmalmstorg).

Vi startar med föredrag av **Nils Lundgren**, tidigare europaparlamentariker.

Därefter följer sedvanliga stämförhandlingar.

Verksamhetsberättelse mm kommer successivt att läggas upp på hemsidan:

www.mrr.se/medlem.

VÄLKOMNA!

Styrelsen

Nästa nummer av Medborgarrätt kommer i höst.